

Vlaams
Parlement

stuk **42** (2011-2012) – Nr. 3
ingediend op 26 maart 2012 (2011-2012)

Kinderrechtencommissariaat

Jaarverslag 2010-2011

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Katrien Schryvers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borgh;
de dames Mia De Vits, Else De Wachter;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de dames Gerda Van Steenberge, Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

42 (2011-2012) – Nr. 1: Jaarverslag Kinderrechtencommissariaat
– Nr. 2: Verslag over gedachtewisseling

INHOUD

I.	Toelichting door de heer Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris ..	4
1.	Vooraf	4
2.	Inhoud van het jaarverslag 2010-2011	4
2.1.	Jeugdzorg.....	4
2.2.	Mantelzorg	4
2.3.	Kinderen en jongeren met een handicap	5
2.4.	Geestelijke gezondheidszorg	5
2.5.	Niet-begeleide minderjarige vluchtelingen	5
2.6.	Kinderopvang.....	5
2.7.	Opvoeding na scheiding.....	5
2.8.	Seksualiteit	6
2.9.	Jongeren in detentie	6
2.10.	Vakantiekampen met humanitair doel	6
2.11.	Kinderarmoede.....	6
2.12.	Hangende thema's.....	7
II.	Bespreking	7
III.	Antwoord van de kinderrechtencommissaris	10
	Gebruikte afkortingen	12

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid besprak het jaarverslag 2010-2011 van het Kinderrechtencommissariaat op 17 januari 2012.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER BRUNO VANOBBERGEN, KINDERRECHTENCOMMISSARIS

1. Vooraf

Voor deze toelichting selecteert de heer *Bruno Vanobbergen*, kinderrechtencommissaris, de belangrijkste elementen uit het jaarverslag. Het Kinderrechtencommissariaat ontvangt signalen via het eigen ombudswerk, en de laatste tijd verzamelt het ook proactief signalen bij kinderen en jongeren in de samenleving. Het KRC probeert dat verder uit te bouwen. Met de signalen en klachten gaat het KRC aan het werk op individueel niveau en op beleidsniveau. Dat komt ook tot uiting in deze toelichting.

Met de veelheid aan vragen en klachten is het voor het KRC onmogelijk over direct inzetbare expertise te beschikken voor alle thema's.

In een eerste fase wordt ingegaan op de inhoud van het jaarverslag 2010-2011, in een tweede fase op de hangende thema's waar het KRC mee bezig is.

2. Inhoud van het jaarverslag 2010-2011

2.1. Jeugdzorg

Het KRC heeft tijdens de vergaderingen van de Commissie Jeugdzorg de tijd en ruimte gekregen om zijn bekommernissen en signalen te rapporteren. Ten eerste, de relatie tussen kinderen en jongeren en hun consulenten: kinderen en jongeren signaleren de vaak wisselende consulenten, hetgeen ze als nefast ervaren voor een vertrouwensrelatie binnen de hulpverlening. Het KRC heeft in zijn advies gepleit voor één trajectbegeleider. Ten tweede vinden jongeren en kinderen met een combinatie van problemen geen plaats waar ze op een adequate manier geholpen worden. Ten derde hamert het KRC herhaaldelijk op het belang van een goed uitgebouwde eerstelijns hulp. Jongeren en kinderen met specifieke vragen over echtscheiding vinden geen hulp. Er is nood aan eerstelijnsdiensten waar ze met dat soort vragen terecht kunnen of die een mandaat krijgen om met het gezin aan de slag te gaan.

Het KRC heeft in het afgelopen jaar ook twee adviezen geformuleerd over de integrale toegangspoort en het zorgtekort. Ondanks een eigen proces ziet men constanten opduiken in deze dossiers: de vertrouwensfiguur, jongeren en kinderen als volwaardige gesprekspartner opnemen, en de plek van de jongeren binnen het gehele hulpverleningsproces. Er werd in de adviezen ook aandacht besteed aan het belang van zeer laagdrempelige informatie over de verdere uitbouw van de toegangspoort, niet enkel voor de cliënt, maar ook voor de professionele omgeving van de toegangspoort.

Tot slot vraagt het KRC de brede instap tot de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, die nu via een interregionaal netwerk jeugdhulp verloopt, zoveel mogelijk te realiseren via een herkenbaar en laagdrempelig contactpunt en niet via verschillende jeugdhulpaanbieders.

2.2. Mantelzorg

Dit thema kreeg de afgelopen periode steeds meer aandacht. Er is het voorbeeld van een tienjarige die bij een hulpbehoevende grootouder inwoont en er als mantelzorger optreedt. Een ander voorbeeld is dat van twee broers van zeven en twaalf die hun kleine zusje naar en van de opvang brengen en halen. De mantelzorg door jongeren en kinderen roept heel wat vragen op bij personen die er direct mee geconfronteerd worden, maar ook bij organisaties die zich daarvoor inzetten. Er is een spanningsveld tussen enerzijds het beschermen

van jongeren en anderzijds hen erkennen in hun kracht en competenties. Extra onderzoek is nodig om de beleving van die jonge mantelzorgers na te gaan en wat hun ondersteuningsnoden zijn.

2.3. *Kinderen en jongeren met een handicap*

De vragen en bezorgdheden, zowel door henzelf als door hun ouders of omgeving geformuleerd, die het KRC opvangt zijn zeer divers.

De heer Bruno Vanobbergen gaat in op twee punten. Vooreerst is er het probleem van de buitenlandse en illegale kinderen met een handicap. Zij kunnen heel zelden een beroep doen op de diensten van het VAPH. Een opname in een observatiecentrum is zeer uitzonderlijk voor die groep, en aangepaste thuisbegeleiding is helemaal onmogelijk. Voor deze groep is er extra aandacht noodzakelijk.

Voorts merkt het KRC dat kinderen en jongeren die laag ingeschaald zijn heel vaak uit de boot vallen voor het PAB vanwege de beperkte financiering. Die kinderen moeten heel lang wachten of komen zelfs nooit aan bod omdat ze net te sterk zijn om in aanmerking te komen.

2.4. *Geestelijke gezondheidszorg*

Het KRC heeft een specifiek thema naar voren geschoven: kinderen en jongeren die van een van de ouders geen toestemming krijgen tot hulp, waardoor die kinderen en jongeren in zware problemen kunnen raken. Het KRC vraagt zich af hoe moet worden omgegaan met het autonoom stellen van een hulpvraag door een jongere. Er is een spanningsveld. Enerzijds geeft het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp aan jongeren de mogelijkheid vanaf twaalf jaar hun toestemming te geven en als volwaardige cliënt te worden aangesproken, wat in de praktijk heel wat problemen oplevert. Anderzijds is er tegelijkertijd een probleem van vraag en aanbod.

Het KRC besteedde ook aandacht aan medicalisering en labelen.

2.5. *Niet-begeleide minderjarige vluchtelingen*

In 2011 is het aantal niet-begeleide minderjarigen verdubbeld. Deze groep valt veelal uit de boot. Het is van groot belang extra aandacht aan hen te besteden. Ze komen in verschillende opvangstructuren terecht (hotel, categoriaal aanbod jongerenwelzijn of lokale opvanginitiatieven). De gehanteerde criteria voor opvang worden steeds lager en bescheidener geformuleerd, met alle gevolgen van dien. Deze groep leeft vaak in zeer precaire omstandigheden. Bij dit thema schippert men tussen Vlaams en federaal niveau. Toch moet ook Vlaanderen ernstig nadenken over de wijze waarop men die jongere opvangt.

2.6. *Kinderopvang*

Aangezien de commissie zich gelijktijdig met deze gedachtewisseling buigt over het ontwerp van decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1395/1*), meldt de heer Bruno Vanobbergen enkel dat een aantal opvangvoorzieningen na intrekking van hun attest door Kind en Gezin verder blijft werken, zonder enige controle door Kind en Gezin. Wie waakt over het belang van de kinderen en jongeren in die opvang? Hieromtrent is grote onduidelijkheid. Heel vaak zijn ouders hiervan niet op de hoogte.

2.7. *Opvoeding na scheiding*

Naar aanleiding van een echtscheiding kunnen heel wat opvoedingsconflicten ontstaan. Dat uit zich op verschillende manieren. Vroeger verwees het KRC naar het coschoolschap. Nu worden ook situaties signaleerd waarbij een van de ouders naar het buiten-

land verhuist en de kinderen beurtelings twee weken schoollopen in Vlaanderen en twee weken in het buitenland. Het KRC kreeg ook heel wat vragen en klachten over de kids-ID. De kids-ID is eigenlijk van het kind, maar een ouder wil het niet afstaan voor vakanties die dan uitgesteld of afgezegd moeten worden. Kinderen zijn de dupe van soms zeer zware conflicten tussen hun ouders. Het KRC wijst op het belang van conflictpreventie en het sensibiliseren van ouders. Bemiddeling werpt zijn vruchten af. Maar niet altijd. Bij zeer zware vechtscheidingen moet gezocht worden naar andere vormen van bescherming. Daarbij rijst de vraag of men ouders soms niet moet dwingen om in een hulpverleningsproces te stappen. De hulpverlening oriënteert zich sterk juridisch, maar het KRC is ervan overtuigd dat psychische ondersteuning en therapie, minstens even belangrijk zijn.

2.8. Seksualiteit

Het KRC heeft een dossier gemaakt over seks en de wet. Dat was het resultaat van overleg met verschillende experts, in samenwerking met Sensoa, Jeugd en Seksualiteit en de Vlaamse Jeugdraad. In de toekomst wordt er met Child Focus rond gewerkt. Er wordt aan verschillende aspecten aandacht besteed maar het vertrekpunt was dat de wet jongeren die seksueel experimenteren zeer sterk beschermt. Seksualiteit wordt vanuit een strafrechtelijk kader benaderd. Dat maakt het moeilijk om in een positief klimaat aandacht te besteden aan seksuele ontwikkeling. Niet alleen kinderen en jongeren stellen daar veel vragen over, maar ook mensen van centra voor leerlingenbegeleiding, directies van scholen en personeel van jeugdhulpvoorzieningen. Vanuit die optiek heeft het KRC aanbevelingen geformuleerd betreffende het wettelijke kader, maar ook voor het beleid rond relationele en seksuele vorming. Het KRC heeft gewezen op het belang van het ondersteunen van positieve seksualiteitsbeleving in jeugdhulpvoorzieningen.

2.9. Jongeren in detentie

Het dossier 'Binnen(ste)buiten. Rechtswaarborgen voor minderjarigen in detentie doorge-licht' (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 742/1) dat het KRC in juni 2010 heeft gepresenteerd, wordt opgevolgd. Het KRC blijft contacten onderhouden met de gemeenschapsinstellingen en met de instellingen in Everberg en Tongeren, om na te gaan in welke mate zich veranderingen voordoen (zoals wijzigingen in de populatie). Tegelijkertijd probeert het KRC rond bepaalde specifieke thema's te werken, onder meer het belang van de onderwijsinspectie in gemeenschapsinstellingen, het klachtrecht, en het toezicht bij de gemeenschapsinstellingen.

2.10. Vakantiekampen met humanitair doel

Het KRC is veel bezig geweest met het dossier van de drie Roemeense meisjes. Het KRC heeft de laatste maanden gepoogd daarrond beleidsaanbevelingen te formuleren. De beleidsaanbevelingen vertrekken vanuit de vaststelling dat kinderen, die op vakantie naar ons land komen, veelal jonge kinderen zijn. De confrontatie tussen hun thuisland en ons land verloopt vaak moeilijk, onder meer door de sterke verschillen in materiële welvaart. Het KRC wil het welzijn van deze kinderen op korte en lange termijn als belangrijkste principe naar voren schuiven. Het pleit voor een screening en een sterkere ondersteuning van de gastgezinnen, omdat er vaak sprake is van een zekere willekeur. Iedereen kan zich bij wijze van spreken kandidaat stellen om een kind op te vangen.

Verder heeft het KRC aandacht gevraagd voor EU- en niet-EU-kinderen. EU-kinderen kunnen tot nog toe geen beroep doen op een voogd, niet-EU-kinderen wel.

2.11. Kinderarmoede

In de publicatie van de kinderarmoedebaarometer wijst het KRC sterk op het belang van kinderarmoede-indicatoren. Tot op vandaag is het KRC vragende partij om kinderar-

moede-indicatoren uit te werken. Niet alleen het gezin wordt als entiteit van onderzoek opgenomen, maar ook kinderen en jongeren zelf.

2.12. *Hangende thema's*

Over de Conceptnota voor nieuwe regelgeving over pleegzorg in Vlaanderen heeft het KRC een advies geschreven (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1192/2). Het KRC blijft beschikbaar voor vragen.

Het KRC maakt voorts werk van een advies over het ontwerp van decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters (*Parl. St.* VI. Parl. 2011-12, nr. 1395/2). Er werd wel al een eerste advies geformuleerd bij de visienota.

Er wordt verder gewerkt aan een advies over de integrale jeugdhulp, en over medicalisering, een thema dat sterk aan bod is gekomen in de Commissie Jeugdzorg. In maart en april 2012 worden verschillende rondetafels over dat thema georganiseerd. Het KRC hoopt in mei 2012 hierover een advies te formuleren.

Specifiek voor kinderen met een handicap werkt het KRC aan een advies over leerlingenvervoer. Momenteel buigt het KRC zich ook over de klachtenbehandeling in de gemeenschapsinstellingen. Voorts vraagt het thema van de niet-begeleide minderjarige vluchtelingen nog veel meer aandacht. Het KRC kan daarin niet achterblijven. Het KRC wil ook het 'Gevaarlijk jong'-project mooi beëindigen door aandacht te besteden aan honderd jaar wet op de kinder- en jeugdbescherming. Het KRC volgt geweld verder op, net zoals armoede, maar dan vooral op het vlak van preventieve gezinsondersteuning.

Op methodologisch vlak wil het KRC proberen kinderen en jongeren zelf actiever bij de werking van de commissies te betrekken. Onder meer met De kracht van je Stem bekijkt het KRC hoe dat vorm gegeven kan worden.

II. BESPREKING

Volgens mevrouw *Katrien Schryvers* wijst het KRC terecht op een aantal problemen en zoekt het actief mee naar oplossingen. Er zijn enkele nieuw aangekaarte problemen zoals mantelzorg door kinderen, waarbij ze de vraag stelt of dat mee het gevolg is van de gezinsverdunding of van het verdunde sociale weefsel. Ze benadrukt dat dit thema in de gaten gehouden moet worden.

Bij het lezen van het jaarverslag rijst de bedenking dat heel wat problemen mee op het federale vlak aangepakt moeten worden. Het lid hoopt dat het ook op dat niveau wordt opgenomen.

Spreekster is verheugd te horen over de initiatieven die (andere) commissies van het Vlaams Parlement nemen naar aanleiding van problemen die door het KRC worden aangehaald. Mevrouw *Katrien Schryvers* denkt aan het co- of duoschoolschap, spelende kinderen, of het toekomstige decreet over pleegzorg.

Een groot aantal vragen van kinderen aan het KRC gaat over scheidingsproblemen. Afhankelijk van de (juridische) situatie zijn nogal wat verschillen merkbaar. Waar kan een minderjarige terecht buiten die juridische procedure? Binnen die juridische procedure zijn de laatste jaren gelukkig stappen gezet ten gunste van het spreekrecht. Buiten de juridische procedure (de ouders komen overeen of de procedure is beëindigd, de uitoefening van co-ouderschap of het bezoeksregeling) valt het voor dat een kind gebruikt wordt. Het KRC kaart aan dat het kind nergens terecht kan. Mevrouw *Katrien Schryvers* wil vernemen of het KRC daarover voorstellen heeft. Ze suggereert een vrijwillig aanspreekpunt of een vertrouwenspersoon, die ook een mandaat kan opnemen ten opzichte van de ouders.

De roep naar een trajectbegeleider in de bijzondere jeugdzorg is terecht. Minister Vandeuren heeft de laatste jaren stappen gezet om het werk van de jeugdconsulenten anders te organiseren. Niettemin blijft het personeelsverloop groot. Het lid ziet niet goed hoe dat aangepakt kan worden. Minister Vandeuren heeft daarover een actieplan aangekondigd. Het KRC blijft terecht de zorgtekorten en knelpuntdossiers aankaarten.

Aan een aantal door het KRC aangehaalde punten inzake kinderopvang wordt gewerkt, zegt mevrouw Katrien Schryvers voorts. In het ontwerp van decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters zijn bepalingen opgenomen die de kwaliteit verzekeren.

Op 21 december 2011 keurde het Vlaams Parlement de resolutie betreffende de bestrijding van armoede bij kinderen (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 1260/4) goed. Het blijft belangrijk dat het KRC dit thema volgt.

De toegang van kinderen tot de geestelijke gezondheidszorg blijft een probleem, en zeker omdat er toestemming moet zijn van beide ouders. Dat moet federaal opgelost worden. Het is een zeer schrijnend probleem.

Het jaarverslag maakt melding van het weigeren van de toegang van buitenlandse sportbeoefenaars tot sportclubs en jeugdafdelingen. Ze kunnen niet aansluiten omdat een attest of identiteitsbewijs ontbreekt. Omdat mevrouw Katrien Schryvers dacht dat daarvoor een oplossing was gevonden, vraagt ze verduidelijking.

Mevrouw *Helga Stevens* vindt het jaarverslag altijd zeer interessant. Jammer genoeg is er ondanks het aantal jaren dat het KRC bestaat, nog steeds genoeg werk aan de winkel. Het is nochtans de bedoeling dat het KRC overbodig zou kunnen worden.

In verband met de intersectorale toegangspoort heeft het lid begrepen dat het KRC kritisch staat ten opzichte van de beleidskeuze om de brede instap te spreiden over verschillende jeugdhulpaanbieders. Het KRC is voorstander van één laagdrempelig contactpunt. Kan de heer Vanobbergen dat meer toelichten? In het jaarverslag staat dat kinderen en jongeren niet altijd de weg vinden naar basishulpverlening en ombudsdienst. Op welke manier moet men met dergelijke problemen omgaan? In de bijzondere jeugdzorg geldt de vrijwilligheid vooral voor de ouders, maar hoe kan de hulpvraag van de minderjarige sneller worden opgevolgd en niet geblokkeerd worden door de ouders? Moet dat decretaal opgelost worden of op federaal vlak?

Ouders, kinderen en jongeren kloppen aan met de vraag hoe ze oplossingsgericht kunnen werken. Hoe helpt het KRC hen op weg? Welke maatregelen kunnen worden genomen om minderjarigen meer inspraak te geven bij de begeleiding door de consulenten?

Het lid meent dat het beleid weinig impact kan hebben op het verloop bij de consulenten. Het is interessant te weten wat de oorzaak is van die frequente wisseling. Is het door de te zware caseload? De zwaarte bleek duidelijk uit de hoorzittingen in de Commissie Jeugdzorg.

De opvolging van de maatregelen inzake kinderen en jongeren met een handicap blijkt niet toereikend te zijn. De instellingen in de gehandicaptenzorg hebben geen opnameplicht. Het gevolg is dat kinderen die zich op de grens bevinden van psychiatrische zorg, jeugdzorg en gehandicaptenzorg uit de boot vallen of slechts een heel korte tijd in een instelling kunnen verblijven. Hoe kan dat probleem opgelost worden? Het is geen gemakkelijke groep, maar ze hebben recht op ondersteuning. Misschien is een nieuwe aanpak nodig waarbij over de muur wordt gekeken van de verschillende domeinen.

Wat is de visie van het KRC over ADHD? Kinderen krijgen nogal snel het label ADHD opgekleefd en worden onder druk gezet om bepaalde medicatie te nemen. De gevolgen

van Rilatinegebruik op lange termijn zijn nog steeds niet duidelijk. Men moet de moed hebben die problematiek opnieuw van naderbij te bekijken en samen te werken met het beleidsdomein Onderwijs. Er is een grote prestatiedruk in het onderwijs. Er is een grote schooluitval. Die kinderen worden relatief gemakkelijk doorverwezen naar het buitengewoon onderwijs. Het is geen gemakkelijke discussie. Er moet een gezamenlijk initiatief genomen worden met de commissie Onderwijs. De medicatie mag geen gemakkelijksoplossing zijn.

Kinderen op de vlucht is een gevoelig thema met ook veel federale aspecten. In hoeverre pleegt het KRC overleg met de federale overheid over dat punt? Tot slot wenst het lid het KRC succes toe met hun nuttige werk.

Mevrouw *Danielle Godderis-T'Jonck* verwijst naar de passage over afstamming en adoptie. Sommige mensen zijn de wanhoop nabij als hun kinderwens niet vervuld geraakt. Hoe gaat het KRC daarmee om? De stap naar wanpraktijken is in zulke gevallen vaak klein. De N-VA-fractie vindt het overzicht over echtscheiding zeer waardevol, want er wordt niet vaak stilgestaan bij de gevolgen van een echtscheiding voor de kinderen. De fractie mist wel gegevens over het voorkomen van problemen bij kinderen die met interculturele verschillen te maken hebben. Heeft het KRC daar zicht op?

In de passage over formele regels en informele afspraken op school pleit het KRC voor het opstellen van het schoolreglement in samenspraak met de leerlingen. Dat lijkt een goede oplossing. Op die manier worden jongeren snel geconfronteerd met verantwoordelijkheid. Wordt de door het KRC voorgestelde oplossing als advies doorgegeven aan de scholen? Het KRC meent dat inbeslagname van goederen als straf niet kan. Wordt dat ook aan de scholen meegedeeld?

In het stuk over media ontbreken volgens de spreker de klachten over het gebruik van sociale media. Dat speelt een steeds belangrijker rol in het leven van jongeren. Welke inschatting maakt het KRC daarvan? Worden er veel vragen over gesteld en waarover juist?

Bij de passage over rechten bij politieoptreden ten slotte dient te worden gewezen op de sterke link met de federale bevoegdheden. In welke mate pleegt het KRC overleg met de bevoegde federale instanties als hierover klachten en vragen binnenkomen?

Ook mevrouw *Else De Wachter* looft het jaarverslag. Nieuwe thema's duiken steeds op. Belangrijk zijn heel wat thema's die ook in de Commissie Jeugdzorg werden besproken. Dat is een bevestiging van wat op de hoorzittingen naar voren werd gebracht, en van hetgeen nadien in de motie van aanbeveling (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 1190/6*) is opgenomen. Inzake consulenten, werkgelegenheid en personeel is er een aantal knelpunten, en die zullen er ook in de toekomst zijn. Als consulenten met pensioen gaan, hoe worden de nieuwe opgeleid? Is er voldoende ondersteuning? Consulenten hebben het vaak moeilijk om het vol te houden. De jeugdzorg staat of valt met hetgeen de overheid hun aanbiedt.

Het jaarverslag is een belangrijke aanhef voor initiatieven die in de nabije toekomst in het Vlaams Parlement genomen zullen worden. Mevrouw Else De Wachter is er zich ook van bewust dat veel thema's inzake kinderen en jongeren raakvlakken hebben met het federale niveau. Daar zal altijd aandacht voor moeten zijn. Een aantal thema's zal het komende jaar een zware klemtoon leggen op de werkzaamheden van de commissie Welzijn, zoals de uitvoeringsbesluiten bij het decreet van 20 maart 2012 houdende regeling van de interlandelijke adoptie van kinderen, en parlementaire initiatieven over pleegzorg en opvoedingsondersteuning.

Midden 2012 zijn de resultaten te verwachten van het onderzoek door het KRC over medicalisering. Voor eventuele initiatieven over dit thema is het belangrijk over de juiste

gegevens te beschikken. Het lid mist in het jaarverslag wel aandacht voor middelengebruik door jongeren. Er zijn veel mogelijkheden voor jongeren om zeer laagdrempelig in contact te komen met allerlei middelen.

Betreffende afstamming en adoptie mist spreekster aandacht voor het adoptabel zijn op het vlak van afstamming. Krijgt het KRC daar vragen over? Het lid heeft wel de indruk dat het meer bespreekbaar wordt. Het is een belangrijk aandachtspunt. Voorts vraagt mevrouw Else De Wachter naar de ervaring van het KRC met het inzagerecht.

In verband met vakantiekampen met humanitair doel en de bedenkingen daarbij vraagt het lid naar meer concrete ervaringen en de dringendste aanbevelingen van het KRC.

III. ANTWOORD VAN DE KINDERRRECHTENCOMMISSARIS

In verband met mantelzorg tast het KRC in het duister. Hoe beleven jongeren dit? Wat zijn de oorzaken van de mantelzorg? Daarom hamert het KRC op degelijk onderzoek daaromtrent. Momenteel is Kind en Samenleving bezig met een onderzoek. Het KRC is benieuwd wat eruit zal voortvloeien. Het KRC is lid van de stuurgroep die dat onderzoek mee begeleidt.

Het klopt dat er voor bepaalde problematieken, zoals bijvoorbeeld niet-begeleide minderjarige vluchtelingen, verwevenheid is van federale bevoegdheden met gemeenschapsbevoegdheden. Het KRC informeert niet enkel op Vlaams, maar ook op federaal niveau. Er wordt ook gestreefd naar samenwerking met de *Délégué général de la Communauté française aux droits de l'enfant*. Tegelijkertijd blijft het KRC erop hameren hoe Vlaams het thema is. Soms wordt het wat gemakkelijk weggeschoven naar het federale niveau. Spreker denkt aan onderwijs. Of de (subsidiar) erkende niet-begeleide minderjarige vluchtelingen die uit de eerste opvang weggestuurd worden en begeleid zelfstandig moeten gaan wonen. Op Vlaams niveau zijn er enkel kleine, tijdelijke projecten die eind juni 2012 eindigen. Nochtans doen zich daar grote problemen voor.

Waar kunnen minderjarigen terecht buiten de juridische procedure? Het KRC hamert sterk op het verder onderzoeken van de piste van de autonomie van de minderjarige, die hem/haar minder afhankelijk maakt van de toestemming van de ouders. Sedert een half jaar ongeveer loopt in Antwerpen TEJO, een initiatief waar jongeren zeer laagdrempelig terecht kunnen met vragen. TEJO is een groep jeugdtherapeuten die op vrijwillige basis eerstelijns ambulante begeleiding biedt aan jongeren met psychische problemen. Het is de moeite waard dit initiatief verder te verkennen omdat het tegemoetkomt aan belangrijke bezorgdheden.

De problemen voor aansluiting van niet-Belgen bij sportclubs zijn inderdaad opgelost. Het jaarverslag wordt afgewerkt in de periode september-oktober, en het valt voor dat sommige zaken wat achterhaald zijn bij de presentatie ervan in november.

De bekommernis van het KRC betreffende de brede instap zijn een laagdrempelig contact-, meld- en informatiepunt creëren wegens de vaststelling dat kinderen en jongeren verloren lopen in de hulpverlening. Het regionale netwerk dat gedragen wordt door een diversiteit aan diensten, creëert voor jongeren onduidelijkheid. Vandaar de vraag naar één plek waarmee jongeren contact kunnen leggen.

In verband met ADHD probeert het KRC met onderwijs, welzijn en geneeskunde mensen rond de tafel te krijgen om de thematiek zo genuanceerd mogelijk in kaart te brengen. Kinderen en ouders worden gemakkelijk geculpabiliseerd, hetgeen weinig zinvol is. Belangrijker is problemen te situeren en op een gepaste manier met thema's als labels en

medicalisering aan de slag te gaan. Dat gaat verder dan aandacht voor puur medicatiegebruik maar focust ook op stress en prestatiedruk.

De vraag over echtscheidingsproblemen in relatie tot interculturele verschillen kan het KRC niet beantwoorden. Het KRC inventariseert signalen, maar doet geen statistisch onderzoek. Het KRC heeft daar de methodologie niet voor en kan enkel tendensen aangeven. Vandaar dat de koppeling met onderzoek belangrijk is om de tendensen beter in kaart te kunnen brengen.

Wat de relatie met scholen inzake participatie aangaat, heeft het KRC verschillende kanalen uitgebouwd om met scholen te communiceren. Vooreerst is er de Kinderrechtenkrant en de Jongerenjaarkrant die op de Internationale Kinderrechtendag vaak door scholen gebruikt wordt, en waarbij het thema van participatie binnengebracht wordt. Tegelijkertijd zijn er in het kader van het jaarverslag met de onderwijsadministratie contacten, en uiteraard ook met de verschillende onderwijskoepels.

Omdat het KRC geconfronteerd wordt met verschillende vragen over de sociale media is het aan het bekijken hoe de sociale media een betere plek kunnen krijgen. Sociale media duiken niet alleen op bij het thema pesten, maar ook bij het recht op privacy. Een ander thema is het recht op afbeelding. Het KRC hoopt om de sociale media in de toekomst grondiger te kunnen uitklaren.

Het KRC rondt momenteel een advies af over minderjarigen en politie. Het KRC heeft daartoe met verschillende actoren op federaal en Vlaams niveau gesproken om het advies af te toetsen. Midden februari 2012 zal het advies klaar zijn.

Over middelengebruik door jongeren ontvangt het KRC weinig signalen via de ombudsdienst, wel onrechtstreeks via het fuifbeleid. Organisatoren vragen het KRC hoe ze moeten omgaan met drankgebruik bij -16-jarigen. Moeten -16-jarigen geweerd worden van fuiven? Rechtstreekse vragen over middelengebruik blijven zeer beperkt.

Terwijl de overheid soms behoorlijk streng is in de selectie en screening van ouders, is er nogal wat willekeur voor de vakantie-initiatieven. Enerzijds kan aangevoerd worden dat het slechts om een beperkte tijdsspanne gaat (enkele weken), anderzijds worden kinderen uit een precarie situatie in een voor hen volledig nieuwe context gebracht. Vaak is er een taalprobleem. Eén verantwoordelijke die de taal beheerst voor honderd kinderen is weinig. Het KRC vraagt meer aandacht voor het proces. Er moeten vragen gesteld worden bij het feit dat iedereen zich kandidaat kan stellen om kinderen te ontvangen.

Tom DEHAENE,
voorzitter

Katrien SCHRYVERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ADHD	attention deficit hyperactivity disorder
Kids-ID	elektronische identiteitskaart voor Belgische kinderen van 0 tot 12 jaar
KRC	Kinderrechtencommissariaat
PAB	persoonlijkeassistentiebudget
TEJO	therapeuten voor jongeren
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap